Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 51/2017 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisesta tarjoamista ja työelämäkokeilua koskevassa asiassa

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoamme otsikon asiassa. Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja toteamme seuraavaa:

Hallitus esittää toteutettavaksi määräaikaisen kokeilun, jossa tietyillä alueilla kunnat olisivat vastuussa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tarjoamisesta kokeilun asiakaskohderyhmälle. Viisi kokeilualuetta vastaisivat asiakkaiden palveluun ohjaamisen lisäksi myös työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tarjoamisesta, aktivointisuunnittelusta ja kotouttamisesta. Kokeilun tavoitteena on kehittää työttömille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelujen tuottamiseen liittyviä toimintamalleja, jotka olisivat hyödynnettävissä tulevassa maakuntamallissa. Kahdella kokeilualueella kuntouttava työtoiminta korvattaisiin viidessä kunnassa työllistymistä tulevalla työelämäkokeilulla. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä elokuuta 2017, ja koska kyse olisi määräaikaisesta kokeilusta, olisi laki voimassa vuoden 2018 loppuun.

Suomen Yrittäjät pitää myönteisenä, että työvoima- ja yrityspalveluissa ollaan valmiita tekemään kokeiluja, joiden seurauksena saadaan kokemusta malleista, joissa työvoima- ja yrityspalveluita tuotetaan eri toimijoiden taholta. Pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan sisältyy kokeilukulttuurin vahvistaminen. Onkin tervetullutta, että alueellisia kokeiluja ollaan valmiita edistämään myös työvoimahallinnon alalla. Pyrkimys työvoimahallinnon uudistamiseen työllistymistä tukevaksi on kannatettava.

Ehdotuksen ytimenä on työvoima- ja yrityspalvelujen toteuttamisvastuun siirtäminen TE-toimistoilta kuntien vastuulle kokeiluun kuuluvilla alueilla. Kunnilla onkin merkittävä taloudellinen intressi edistää asukkaidensa työllistymistä, joten kannusteet luoda uusia palveluita ja tapoja tuottaa niitä on olemassa.

Sosiaali- ja työvoimapalvelujen yhdistäminen yhdelle taholle sujuvoittanee valittujen asiakaskohderyhmien (pitkäaikaistyöttömät/nuoret) palveluprosessia. Edelleen positiivisena voidaan pitää sitä, että nykyisin julkisten työvoimapalveluiden ulkopuolelle sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien

vuoksi jäävien pitkäaikaistyöttömien kosketusta avoimiin työmarkkinoihin pyritään edistämään uuden työelämäkokeilun avulla, joskin arvioimme, että sen käyttö jäänee tosiasiallisesti varsin vähälle.

Kokonaisuutena kokeilu on kuitenkin varsin lyhyt, vain reilun vuoden mittainen. On myös otettava huomioon, että työvoima- ja yrityspalvelujen toiminnan saumaton siirtäminen toteuttajalta toiselle edellyttää siirtymävaiheessa jonkin verran ajallista resurssia järjestelmien rakentamiseksi ja käyttöönottamiseksi. Lisäksi vuonna 2019 toteutettavan maakuntauudistuksen mukaan työvoima- ja yrityspalvelut siirtyisivät maakuntien vastuulle.

Kokeilun tarkoituksenmukaisuus on siten jossain määrin kyseenalainen, koska lyhyestä kokeilusta on vaikea saada riittävästi kokemusta ja tietoa siitä, millainen vaikutus kokeilulla on työvoima- ja yrityspalveluiden tuottamiseen. On siten epävarmaa, millainen hyöty kokeilusta saadaan.

Kuten hallituksen esityksessä on todettu, kokeilulla tavoitellaan kustannussäästöä työttömyydestä julkiselle taloudelle aiheutuvista kokonaiskustannuksista. Esityksessä on kuitenkin arvioitu, ettei kokeilu aiheuttaisi merkittäviä säästöjä, eikä myöskään kokeilun pitkäkestoisia vaikutuksia pystytä kokeilun lyhyen keston vuoksi kunnolla arvioimaan. Ei ole myöskään selvää, onko kokeilulla positiivisia työllisyysvaikutuksia.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen kannalta on olennaista, että palvelut tuotetaan tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti. On tärkeää varmistaa, että kunnissa järjestetään riittävä resursointi palvelujen tuottamiselle, hyödynnetään ostopalveluita ja että palvelujen tarjoamisessa otetaan huomioon alueelliset tarpeet.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Harri Hellstén
työmarkkina-asioiden päällikkö